Numismatisk Forening for Nord- og Sydslesvig

Nr. 1 tirsdag den 8. september 2026 Auktion nr. 522 66. årgang

Masada II

Under anførsel af Menahem 3) blev den romerske garnison på Masada overrumplet og nedkæmpet af en gruppe sicarier 4). Oprørerne udrustede sig med våben fra magasinerne og begav sig til Jerusalem. Herfra bredte oprøret sig som en steppebrand.

For at undertrykke revolten sendte kejser Nero sin feltherre Vespasian og dennes søn Titus med en særlig styrke til Jødeland.

Jøderne, der søgte at organisere et forsvar mod romerne, valgte Joseph ben Matatyahu (: Josef, Mattahias' søn = Josephus Flavius) til at forestå forsvaret af Galilæa, hvor man ventede, at Vespasian ville rykke ind i landet.

I foråret 67 e.Kr. rykkede romerne ind i Galilæa.

Det viste sig snart, at det jødiske forsvar af forskellige grunde, bl.a. indre splid, var håbløst. Joseph og en afdeling jødiske oprørere trak sig ind i fæstningen Jotapata i Galilæa. De forsvarede sig i 2 måneder mod de romerske styrker under Vespasians personlige ledelse.

Da fæstningen faldt i juli måned år 67 e.Kr., blev Joseph af sine kammerater opfordret til sammen med dem at begå selvmord, men han overgav sig til romerne.

Joseph var nu fange hos Vespasian, overfor hvem han forudsagde, at han (Vespasian) skulle blive kejser i Rom.

Fangenskabet varede til år 69 e.Kr., da Vespasian efterfulgte Vitelius som kejser i Rom. Josephs tilværelse prægedes fra løsladelsen år 69 e.Kr. og til sin død i begyndelsen af kejser Trajans regeringstid (98 - 117 e.Kr.) af forholdet til de romerske magthavere. Han antog Vespasians familienavn Flavius og kom efter krigens afslutning til Rom, hvor han levede og nød kejserlig gunst.

Fra sin tilfangetagelse år 67 e.Kr. og indtil krigens slutning fulgte Joseph romerne som en slags krigskorrespondent og nedskrev sine iagttagelser og oplevelser. Disse blev senere udgivet i Rom i bogen "Den jødiske Krig" - måske det mest betydningsfulde kildeskrift til denne periodes (romerske) historie.

Oprøret, der var begyndt år 66 e.Kr., nedkæmpedes i år 70 e.Kr., da Titus erobrede Jerusalem og ødelagde Templet - men Masada holdt stand 3 år endnu.

Først i 2. halvdel af året 72 e.Kr. drog den romerske procurator Silva af sted for at indtage Masada. Med sig havde han den X. legion (Fretensis), som var stationeret i Jerusalem, samt hjælpetropper og tusinder af jødiske fanger, der benyttedes som arbejdere til forefaldende opgaver.

Silvas styrker talte alt i alt 10.000 - 15.000 mand. Den indesluttede gruppe på Masada af mænd, kvinder og børn bestod af 967 personer.

Medlemsblad for:
Numismatisk Forening for Nord- og Sydslesvig

Redaktion/ Kommission:
Jens Madsen
Jørgensby 14
6310 Broager
jensmadsen@moneta.dk
Tlf.: 40 14 21 63
Gengivelse af artikler kun efter indhentet tilladelse og med kildeangivelse.

Formand:
Henning Kjær
Kærmindevej 17
6400 Sønderborg.
Tlf.:74 43 34 82
Fakjaer@mail.tele.dk

Brevbud:
Ved brevbud betales 3% i salær og evt. porto.

Faste brevbud skal være fremme dagen før auktionen.

Modtages af
Jens Madsen
Jørgensby 14
6310 Broager
Telefon 40 14 21 63
jensmadsen@moneta.dk

Oplag: ca. 80 stk.

Foreningens vedtægter kan altid rekvireres hos formanden.

www.nfns.dk

Tryk: Langenberg
Sønderborg

Silva, der straks erkendte bjergets gunstige beliggenhed for dets forsvarere, greb omgående til belejring. han anlægger 8 militærlejre indbyrdes forbundet af en jordvold (circumvallatio) rundt om bjerget og indesluttede derved Masada i en uigennemtrængelig ring.

Men Masada kunne ikke tages, uden at murene på selve fæstningen blev gennembrudt og et angreb sat ind. Romerne begyndte derfor at anlægge en jordrampe op til Masadas mure. Under dække af pile- og stenregn fra romersk torsionsskyts og kastemaskiner skred arbejdet, udført af krigsfanger, hurtigt frem.

De indesluttede kunne kun i ringe grad hindre bygningen af rampen. Deres eneste virkelige effektive våben var tunge runde sten, der var placeret således, at de beherskede de smalle, til dels hemmelige stier, ad hvilke man kunne nå op til selve muren - men romerne gjorde end ikke forsøg på at nå frem ad disse stier. 5)

År 73 e.Kr. var rampen færdig, og da det lykkedes romerne at rejse et angrebstårn og slå en breche i muren, indså Eleazar 6), den jødiske anfører, at fortsat kamp var umulig, at det kun var et spørgsmål om tid, inden romerne ville angribe. Han sammenkaldte derfor sine kampfæller og forklarede dem, at fortsat kamp var formålsløs, romerne var overtallige. Grundlaget for fortsat modstand var fjernet. Gud var ikke længere for dem, men imod dem, hvorledes kunne Han ellers have tilladt romerne at skænde og ødelægge Templet, hans mest hellige bygning?

Han sluttede sin tale med følgende ord: ”--Lad os da for alle disse fejltagelser betale straffen - ikke til vore fjender, men til Gud, med vore egne hænder. Det vil være lettere at bære. Lad vore kvinder dø urørt af fjenderne, vore børn uvidende om slaveriets forbandelser. Lad os bevare vor frihed. Men lad os først antænde vore stillinger og lad borgen gå op i flammer.

Det vil i sandhed blive et hårdt slag for vore fjender at finde os hinsides deres rækkevidde og intet tilbage for dem at rane. Men lad os skåne en ting: Vore forrådskamre. De vil bære vidnesbyrd om, at vi er døde - ikke af ønske - men i overensstemmelse med, hvad vi oprindelig besluttede: Hellere at vælge døden end tåle slaveriet.” 7)

Medlemssalg nr. 522 **tirsdag den 8. september 2026**

Nr	Medl		Kons	Opr. Pris	
		Sedler			
1	38	DK 1 mark Avnbøl Si. 12	0	30	
2	38	DK 25 øre Dybbøl Si. 27	0	30	
3	38	DK 50 pf. Løgumkloster Si. 67	0	20	
4	38	DK 1 mark Rødekro Si. 69C	0	25	
5	38	DK 1 mark Sønderskov Si. 99	0	45	
6	38	DK 10 mark Tønder Si. 110	0	60	
7	38	DK 50 pf Uge Si. 111	0	20	
8	38	D 10 stk. nødsedler	0	15	
9	38	D 10 stk. nødsedler	0	15	
10	38	Udland 20 stk. sedler	vk	25	
11	86	1 stk. 50 pf. Knivsberg Sieg 61	0	175	
12	86	1 stk. 50 Pf. Christiansfeld Sieg 62	0	8	
13	86	1 stk. 25 pf. Løgumkloster Sieg 64C	0	20	
14	86	1 stk. 50 pf. Løgumkloster Sieg 65	0	20	
15	86	1 stk. 50 pf. Løgumkloster Sieg 66A	0	25	
16	86	1 stk. 50 pf. Løgumkloster Sieg 67	0	20	
17	86	1 stk. 50 pf. Løgumkloster Variant halvt 1-tal Sieg 67	0	30	
18	86	1 stk. 1 Mark Rødekro Sieg 69C	0	20	
19	86	1 stk. 50 Pf. Rødding Sieg 75A	0	20	
20	86	1 stk. 50 Pf. Rødding Sieg 74	0	20	
21	86	1 stk. 50 pf. + 10 pf. Haderslev Sieg 43 - 44	0	20	
22	86	1 stk. 50 pf. Sottrup Sieg 81A	0	20	
23	86	1 stk. 50 pf. Sønderborg Sieg 97	0	15	
24	86	1 stk. 10 pf. Sønderborg Sieg 92A	0	100	
25	86	10 stk. Forskellige DK nødsedler	0	60	
26	176	Spillepenge "Bornholms nationalbank" 20, 50, 100, 500, 1000 daler	0	100	
27	176	D 10 mark 1949 Rosenberg 258	1+	200	
28	176	DDR 10 mark 1948 Rosenberg 343, 20 mark 1957 Ros362	1	35	
29	176	D 100 M serie 1944 P197	1+	25	
30	176	D 4 x ½ M, 1 x 1 M, 3 x 5 M serie 1948 P1,2,4	vk	100	
31	176	D 5 x 5 pf, 4 x 10 pf 1948 udgave P11, 12	vk	10	
32	176	D 11 stk sedler 1915-1923	vk	50	

33	176	D 11 stk sedler 1917-1923	vk	50	
34	176	D Heidelberg 100 mark 28/9-22	1+	35	
35	176	D München 100 mark 1/1-22	01	75	
36	176	D 20 reichsmark 16/6-39	0	200	
37	176	D 20 reichsmark Ros554 R139 uå (1940-45)	01	35	
38	176	D 10 reichsmark 1929	0	200	
39	176	D 10 reichsmark 1929	1	30	
40	176	D 100 reichsmark 1935	0	200	
41	176	D 100 reichsmark 1935	1+	30	
42	176	USA 6 x 1 dollar (1935-2003), 1 x 2 dollar 1976	vk	70	
43	176	Preussen klassenlotterie 1922 4 x 1/8 lod, 3 x ½ lod	vk	50	
44	176	Finland 5 mark 1963, 100 mark 1945 Litt.B, 500 mark 1945 Litt.B	vk	50	
45	176	Rusland 1 rubel 1898, 5 rubel 1909, 100 rubel 1910	vk	30	
46	176	Udland 15 stk sedler	vk	20	
47	176	Pengeseddel album A4 med 31 plast sider, 31 karton sider	pæn	200	
		Mønter			
48	38	Norge 2 skilling 4.1-H18A 1804	1++	250	
49	38	USA 1 dollar 1972	0	20	
50	38	DK 1 skillingsrigsmønt 1856	0	95	
51	38	DK 16 skilling 1857	01	85	
52	38	DK 10 øre 1882	1	150	
53	38	DK 10 øre 1922	1++	195	
54	38	DK 2 øre 1941	0	35	
55	38	DK 5 øre 1920	1+	65	
56	38	DK 2 krone 1897	1+	350	
57	38	Udland ½ kg blandet mønter	vk	40	
58	57	”Fortegnelse over nødpengesedler ...” af Karl Lund og Claus Nielsen udg. 1966	pæn	10	
59	57	”Fortegnelse over nødpengesedler ...” af Karl Lund og Claus Nielsen udg. 1966	pæn	10	
60	57	Postkort med DK mønter 1874, 2 stk stof jernbane emblem, 2 stk bly kopi mønt Rønne 1327-1977	pæne	50	
61	57	DK 1/5 rigsb.sk 1842, ½ sk 1852, 1857, 1 sk 1852, 1853, 1856	vk	50	

62	57	Norge 10 øre 1903	1	30	
63	57	DK 1 øre 1918j, 2 øre 1875 korr, 1920, 10 øre 1919, 25 øre 2 x 1929, 1934, 1936, 1941	vk	50	
64	15	Sverige Kgl møntsæt 1992 blød plast	Unc	70	
65	15	Sverige Kgl møntsæt 1994 blød plast	Unc	75	
66	15	Sverige Kgl møntsæt 1996 blød plast	Unc	90	
67	15	Norge Kgl møntsæt 1984 hård plast	Unc	80	
68	15	Norge Kgl møntsæt 1986 hård plast	Unc	60	
69	15	Norge Kgl møntsæt 1988 hård plast	Unc	85	
70	15	Norge Kgl møntsæt 1995 hård plast	Unc	135	
71	15	Norge Kgl møntsæt 1996 hård plast	Unc	75	
72	15	Norge Kgl møntsæt 1997 hård plast	Unc	150	
73	15	Norge Kgl møntsæt 1998 karton	Unc	150	
74	15	Norge Kgl møntsæt 1999 karton	Unc	125	
75	15	Norge Kgl møntsæt 2000 karton	Unc	160	
76	15	Norge Kgl møntsæt 50 øre 1996 karton	Unc	95	
77	15	Island Central bank møntsæt 1981-1996	Unc	140	
78	15	DK Kgl møntsæt 1982, 1983	Unc	120	
79	15	DK Kgl møntsæt 1984, 1985	Unc	130	
80	15	DK Kgl møntsæt 1985, 1986	Unc	135	
81	15	DK Kgl møntsæt 1986, 1988	Unc	145	
82	15	DK Kgl møntsæt 1987, 1988	Unc	165	
83	153	DK 2 kr 1888 jub	Unc	250	
84	153	DK 2 kr 1906 jub	Unc	250	
85	153	DK 2 kr 1930 jub	Unc	150	
86	153	DK 2 kr 1937 jub	Unc	150	
87	153	DK 2 kr 1945 jub	Unc	150	
88	153	DK 2 kr 1958 jub	Unc	150	
89	153	DK 5 kr 1960 jub	Unc	170	
90	153	DK 5 kr 1964 jub	Unc	170	
91	153	DK 10 kr 1967 jub	Unc	190	
92	153	DK 10 kr 1968 jub	Unc	190	
93	153	DK 10 kr 1972 jub	Unc	190	
94	153	DK 10 kr 1986 jub	Unc	275	
95	153	DK 2 øre 1875	01/1+	200	
96	153	DK 2 øre 1913 ks	1+	100	
97	153	DK 5 øre 1917	01/1+	90	
98	153	DK 10 øre 1884	1(+)	350	
99	153	DK 10 øre 1888	1	650	

100	153	DK 10 øre 1959	1++	125	
101	153	DK 25 øre 1933	1+	100	
102	153	DK 5 kr 1969	01-0	25	
103	153	Færøerne 5 øre 1941	01-0	180	
104	153	Færøerne 10 øre 1941	1+	120	
105	153	Færøerne 25 øre 1941	1++	150	
106	153	Dansk Vest Indien 2 sk 1837	1--1	200	
107	153	Dansk Vest Indien 10 sk 1845	1+	350	
108	153	Dansk Vest Indien ½ cent / 2 ½ bit 1905	01	230	
109	153	Tysk Østafrika ¼ rupie 1898	1(+)	280	
110	153	Tysk Østafrika ¼ rupie 1914J	1+	250	
111		DK F9 og M2 Erindringmedaljer 2 x 56 g 999/1000 sølv udg Sporrong 📷	Unc	1400	
112		DK 500 kr 2008 Dannebrog	Unc	550	
113		DK 500 kr 2010 H.M.70 år	Unc	550	
114		DK 500 kr 2012 40 år jub	Unc	550	
115		DK 500 kr 2015 H.M. 75 år	Unc	550	
116		DK 500 kr 2017 Guldbryllup	Unc	550	
117		DK 500 kr 2020 H.M. 80 år	Unc	550	
118		DK F7 medalje Industri udstilling 1852 33g	01-0	50	
119		UK medalje 1863 Prins Albert, Prinsesse Alexandra 18,48g	1++	50	
120		Bayern Doppelgulden ”Die Wiede herstellung in München 1855” 20,44g Maria figure på lagt farvet emalje 📷	01	1000	
121		D medalje “In eiserner Zeit” 1916 efter mont. perlerand 📷	01	50	
122		DK C4 1 sk 1621 Si24.2 H119B	1	100	
123		DK F3 2 sk 1663 Si18.5 H132B	1+/1	200	
124		DK F4 1 sk 1719 Si58 H63	1/1+	125	
125		DK F6 1 rigsdaler specie 1827 FF	1 korr	300	

📷: se billede på www.nfns.dk

Da romerne angreb den næste morgen, mødtes de ikke af forbitret modstand, men af rygende ruiner og en forfærdende tavshed, der fik dem til at standse ---. Længe stod de tavse, " --- til sidst--- råbte de i håb om at nogen måtte høre dem. Støjen blev hørt af to gamle kvinder, der kom frem fra en vandledning og gav romerne en detaljeret beskrivelse af, hvad der var sket --- et klart referat af Eleazars tale og den handling, der var fulgt efter ---". 960 menneskers død for egen hånd. 2 kvinder og 5 børn overlevede ved at gemme sig.

De følgende århundrede lå Masada øde og ubeboet hen.

I det 4. og 5. århundrede e.Kr. besøgte nogle kristne munke ruinerne. De indrettede nogle boliger og byggede en kirke samt nogle celler i og nær ved ruinerne. De og deres efterkommere blev på Masada i mere end hundrede år. Siden har Masada været ubeboet.

I 1964 - 65 udgravedes Masada in toto (97%) under ledelse af professor Yigael Yadin. Et væld af fund fra de forskellige perioder blev resultatet af disse udgravninger. Udgravningen af de romerske lejre og rydningen af de store vandcisterner er overladt til kommende arkæologer.

1) *Hasmonæer - hasmonæisk tid: Navnet forekommer ikke i Biblen. Anvendes af Josephus Flavius som benævnelse for makkabæernes slægt og dynasti.*

2) *Marcus Antonius (ca. 83 - 30 f.Kr.) bl.a. kendt for at have gjort Cæsar store tjenester. Overtog sammen med Octavian (63 f.Kr. - 14 e.Kr.) magten i Romerriget, efter at de havde besejret Cæsars mordere ved Filipi år 42 f.Kr. Det kom dog til åbent brud mellem Antonius og Octavian år 32 f.Kr., bl.a. fordi Antonius havde forstødt sin hustru Octavia, der var søster til Octavian, til fordel for Cleopatra. År 31 f.Kr. besejrede Octavian Atonius og Cleopatra ved Actium. Herefter flygtede Antonius og Cleopatra til Ægypten, hvor de begik selvmord for ikke at falde i hænderne på Octavian.*

3) *Menahem ben Juda, søn af Juda Galilæeren. Onkel til Eleazar ben Jair. Menahem blev under oprørets begyndelse myrdet i Jerusalem af jødiske rivaler.*

4) *Sicarier: Af Græsk "sicarion", dolk. Navnet på en fanatisk gruppe af dolkbærende jøder, som tilhørte zeloternes kreds. De dræbte (især) jøder, som fraterniserede med romerne.*

5) *F.eks. "Slangestien" om hvilken Josephus Flavius beretter "--- At gå ad den er som at balancere på en line. Det mindste fejltrin betyder døden; for på hver side gaber en afgrund så rædselsvækkende, at den kunne få den modigste til at skælve.". At det ikke er nogen behagelig tur, kan forfatteren til disse linier bekræfte.*

6) *Eleazar ben Jair, nevø af den ovenfor omtalte Menahem. Menahem havde en bror ved navn Jair, som var far til Eleazar.*

7) *Josephus Flavius "The Jewish War", chapter 23. Citaterne fra "Den Jødiske Krig" er oversat og forkortet fra den nyeste engelsksprogede udgave af Josephus' værk af denne artikels forfatter.*

Artiklen, der er skrevet af lærer Claus Nielsen Trekanten 9. Gørslev 4100 Ringsted, er her gengivet med forfatterens tilladelse. Artiklen har været bragt i Krigshistorisk tidsskrift Nr. 1 marts 1975.

Forfatteren, der er søn af foreningens forhenværende formand og æresmedlem Claus Nielsen, deltog i 1965 i udgravningerne på Masada - klippen.

Bragt første gang i blad 316, december 1999

Hammerslagspris ved medlemssalg og auktion den 10. marts 2026															
Nr.	**Pris**	**Nr.**	**Pris**	**Nr.**	**Pris**	**Nr.**	**Pris**	**Nr.**	**Pris**	**Nr.**	**Pris**	**Nr.**	**Pris**	**Nr.**	**Pris**
1		29	75	57		85		113	150						
2		30		58		86		114							
3		31		59		87		115							
4		32		60	260	88		116							
5	32	33	30	61		89		117							
6	20	34	190	62	30	90		118							
7	15	35	40	63	52	91		119							
8	15	36	65	64	30	92		120							
9	15	37	90	65	42	93		121							
10	30	38		66	30	94		122							
11	25	39	55	67	30	95		123							
12	50	40		68		96		124							
13		41		69	30	97		125							
14		42	100	70	64	98									
15		43		71	250	99	500								
16	32	44		72		100	900								
17		45		73		101									
18	38	46	60	74	300	102									
19		47	300	75		103									
20		48		76		104									
21	52	49		77		105									
22	20	50		78		106									
23		51		79		107									
24		52		80		108									
25		53	1000	81	190	109	250								
26	50	54		82		110								©	
27	200	55		83		111									
28	150	56		84	120	112									

Numismatisk Forening afholder medlemsmøde med
foredrag om udmøntning i Ribe 700-800 og auktion **tirsdag den 8. september 2026 kl. 19.30** i Borgerhuset, Østergade 40c, Rødekro.
Hvert medlem må medbringe max 3 lots, som sælges efter auktionen.

Da foreningens beholdning af kommisionsmateriale er ved at være solgt, vil vi gerne opfordre medlemmerne til at indlevere sedler og mønter til salg.

Numismatisk Forening afholder eftermiddagskaffe møde uden auktion
den 4. tirsdag i måneden kl 13.30 – 16.00 i Borgerhuset, Røde Kro Hallen,
Østergade 40c, Rødekro.